

DOPOLNILA

k pravilom nogometne igre za l. 1953

Sestavil: Lado Maccoratti

Izredno hitra razvojna pot nogometa je neogibno povzročila, da so se z razvojem množile tudi napake, ki so jih delali igralci, sodniki, trenerji in društva. Napake, ki smo jih delali vsi, so bile posledica neenotne razlage pravil, katera je vsak obravnaval po svoje.

Razni ukrepi, ki so jih uvajale zveze, niso dosegli zaželenega uspeha. Različno uporabljanje pravil je naletelo na težave zlasti na svetovnih prvenstvih in na olimpiadah, kjer so nastopala društva raznih nacionalnih zvez.

Tudi pred zadnjo olimpiado v Helsinkiju je FIFA obširno obravnavala predloge posameznih včlanjenih zvez ter pooblastila arbitražno komisijo, naj uvede potrebne ukrepe, da se bodo pravila uporabljala enotno.

Arbitražna komisija je zasedala v času od 25. do 27. junija 1952 v Makulenu (Švica). Proučila je vse predloge ter objavila zaključke, ki obsegajo predvsem točno razlago posameznih določil glede igranja in glede sojenja nogometnih tekem.

Zveza nogometnih sodnikov Jugoslavije je sklicala v mesecu februarju na skupni posvet najboljše sodniške instruktore in nogometne sodnike z namenom, da se proučijo zaključki arbitražne komisije ter pravilno prenesejo na sodnike, igralce in društva.

Nogomet je od vseh športnih panog prav gotovo najborbenejši. Neposredna borba, nepretrgano igralčevo bor-

beno razpoloženje in neogibni telesni dotiki in udari z nasprotnim igralcem povzročijo pogosto skušnjave, ki zapeljejo igralce z razdražljivim značajem v pregreške.

Zaradi takih pregreškov mnogi trdijo, da je nogomet surova igra. Če bi bil ta učitek upravičen, potem bi morala imeti nogometna igra že v svojem bistvu posebnost, ki bi igralce silila v surova dejanja. To pa ni res!

Kdor pozna pravila nogometne igre, dobro ve, da prepovedujejo vsako zahrbtno in surovo dejanje. Iz tega je torej razvidno, da so za surovosti, ki se dogajajo na igriščih, odgovorni le preveč »razgreti«
igralci.

Poleg igralcev pa so odgovorni za nezdrave pojave v nogometu tudi sodniki, ki so doslej vse premalo skrbeli, da bi se igralo po pravilih. V bojazni za osebno varnost so bili popustljivi in premalo odločni, kar so v neštetih primerih izrabljali igralci in funkcionarji.

Če hočemo, da bo nogomet ostal v okviru telesne vzgoje poštena in borbena igra brez surovosti, moramo z vso odločnostjo uvesti mere, da bi odstranili z igrišč vse, kar je nezdravega. Sodniki smo za to trdno odločeni!

Proti kričačem in neodgovornim izpadom se moramo boriti vsi odločno in tako dolgo, da jih bomo odpravili. Le takrat, ko se bodo sodniki počutili varne, bodo lahko odločali brez kakršnih koli vplivov.

Ker je nujno potrebno, da se z vsemi spremembami v pravilih in z zaključki zveze nogometnih sodnikov Jugoslavije seznanijo poleg sodnikov tudi igralci, trenerji in društva, se je naša sodniška zveza odločila, da bo s predavanji in seminarji tolmačila te zaključke vsem, ki so v kakršnem koli dotiku z nogometnim športom sploh.

Zaradi preglednosti smo zbrali vse razlage in vse spremembe pravil, ki jih je FIFA v zadnjih letih objavila. Poleg teh pa objavljamo še razne zaključke, ki so sicer že starejšega datuma, pa jih nismo pravilno uporabljali.

Člen 1

Določila čl. 1 so jasna. Dotaknil bi se le razlage v zvezi z zaznamovanjem igrišča, vrat in mreže.

ZAZNAMOVANJE

Črte na igrišču pripadajo tistemu prostoru, ki ga zaznamujejo, to je prečne in vzdolžne črte k igrišču, črte kazenskega prostora v kazenski prostor itd.

Za črte je v pravilu predpisana največja širina 12 cm, ni pa določena najmanjša širina, ker je to prepuščeno nacionalnim zvezam. V zvezi s tem sta značilna dva odgovora FIFE:

1. Ali je lahko prečna črta v vratih ožja, kot širina stebričev?

Odgovor: Ne! Črta mora biti prav toliko široka, kot stebriča!

3. Ali je vzdolžna črta lahko ožja, kot prečna?

Odgovor: Nobenega razloga ni, da ne bi smela biti vzdolžna črta ožja, kot prečna!

Nogometna zveza Jugoslavije je določila, da so črte lahko široke od 8 do 12 cm.

VRATA

Pravila jasno pravijo, da stebriča in prečke ne smejo biti zaokroženi!

Po najnovejši spremembi FIFE je dovoljeno uporabljati oglate, okrogle in eliptične oblike, kar lahko nacionalne zveze uvedejo po svoji uvidevnosti, toda pod pogojem, da se mora tekmovanje, začeto na igriščih z okroglimi stebriči, nadaljevati in končati na igriščih, ki imajo okrogle stebriče.

Dimenzije za stebriče so:

oglati		12/12 cm
okrogli	Ø	12 cm
eliptični		8/12 cm

Ker naša zveza v tem pogledu še ni dala nobene posebne odločitve, velja za nas še vedno določilo o oglatih stebričih 12/12 cm.

FIFA izrečno prepoveduje uporabo lahkih kovin ali betona za izdelavo stebričev.

MREŽA

Mreža na vratih ni posebej predpisana.

Nogometna zveza Jugoslavije pa je izdala dne 17. XI. 1949 naslednje določilo:

Tekme zvezne in republiške lige ter tekme mladinskih moštev, ki se igrajo za državno prvenstvo, se ne smejo igrati na igriščih, kjer vrata nimajo predpisanih mrež.

Mreža mora biti pri vrhu 50 cm, spodaj pa 1.50 m oddaljena od prečke in pritrjena tako, da so vsi nosilci in opore z zunanje strani. Žične mreže niso dovoljene.

Člen 2

ŽOGA

Sodniki so premalo pozorni na določila o žogi glede velikosti (obsega) in glede teže.

Novo določilo pravi:

1. Sodniki so dolžni skrbeti, da odgovarja žoga v teži in velikosti predpisom v pravilih. Sodnik sme dovoliti zamenjavo žoge samo takrat, kadar je nepravilna. To določilo ne velja za nočne tekme.

Pravilo pravi, da mora biti zunanji del žoge usnjen. Toda z odločitvijo arbitražne komisije je dovoljena uporaba žoge iz plastične mase, ki kaže nekatere prednosti zlasti glede cene, trajanja in upijanja vode.

Žoga iz plastične mase je sedaj na poizkušnji pri vseh zvezah, včlanjenih v FIFA — tako tudi pri nas. Dokončna odločitev bo izrečena po zaslišanju nacionalnih zvez.

Za tekme mladinskih moštev je dovoljena uporaba manjše žoge, obsega 63—66 cm in teže 340—360 g (FSJ, 17. XI. 1949).

Člen 3

ŠTEVILO IGRALCEV

Najmanjše število igralcev, s katerimi lahko moštvo nastopi, je 7, od katerih pa mora biti eden vratar.

Če se število igralcev med tekmo iz kakršnegakoli vzroka zmanjša na manj kot 7, se tekma prekine.

V prvenstvenih tekmah ni dovoljeno zamenjati poškodovanega igralca. Z najnovejšo odločitvijo komisije za sodniška vprašanja je prepuščeno nacionalnim zvezam, da sprejmejo ali pa ne, predlog, naj bi se dovolila tudi na prvenstvenih tekmah zamenjava vratarja v celi igri in enega igralca v prvem polčasu, če gre za primer poškodbe.

Z odločitvijo I. B. z dne 9. VI. 1951 je to začasno dovoljeno na mednarodnih mladinskih turnirjih.

Na prijateljskih tekmah je dovoljena zamenjava treh igralcev in sicer vratarja in enega igralca v celi tekmi in enega igralca v prvem polčasu.

Poškodovanega igralca sodnik ne more prisiliti k temu, da bi zapustil igrišče. V takem primeru odloča sam igralec, kapetan ali trener.

Člen 4

OPREMA IGRALCEV

I. B. je na seji dne 9. VI. 1951 nekoliko spremenil določilo o obutvi, ki se glasi:

Igralec ne sme nositi nič takega, kar bi moglo biti v kateremkoli pogledu nevarno za drugega igralca. Obutev mora ustrezati sledečim predpisom: vsi pasovi in krpice morajo biti usnjeni ali iz mehkega gumija. Žebliji morajo biti popolnoma zabiti v usnje ali gumi.

Pasovi morajo biti pritrjeni po vsej širini podplata, biti morajo ploščati in ne ostrih robov ter vsaj 12 mm široki. Krpice na podplatih morajo biti ploščate ali okrogle s premerom vsaj 12 mm. Pasovi in krpice, če so oboji nameščeni, se smejo uporabljati le pod pogojem, da skupaj ustrezajo določilom tega pravila in ne smejo biti višji kot 18 mm.

Na obutvi ne sme biti nobenih kovinskih delov, čeprav bi bili pokriti z usnjem, razen kovinskih matic za pritrditev krpic, če se take uporabljajo.

Z odločitvijo Nogometne zveze Jugoslavije dne 17. XI. 1949 je predpisano, da morajo imeti igralci na majicah številke. Če igralci nimajo številke, mora sodnik to navesti v poročilu.

Člen 5

SODNIK

Skrb, da se igra po pravilih, je odpadla na sodnika, katerega dolžnosti in pravice so predpisane v 5. členu nogometnih pravil.

Sodnik je edina oseba, ki vodi igro, čeprav mu pri tem pomagata mejna sodnika ob vzdolžnih črtah igrišča. Njegova osnovna dolžnost je temeljito obvladanje vseh pravil in določil nogometne igre ter spretno kretanje po igrišču, tako, da bo vedno v neposredni bližini dogodkov. Njemu so zaupana široka pooblastila. Po členu 5. je sodnik nesebičen razsodnik, merilec časa in zapisnikar; on predstavlja na igrišču pravzaprav sodniški kolegij v eni osebi. Z žvižgom prekine igro, z drugim jo nadaljuje. Poleg tega je tudi čuvar, ki mora paziti, da je na igrišču red in mir.

Vse te dolžnosti se združujejo v eni osebi, kateri je določen za razsojanje izredno kratek rok 1 do 2 sekund. V tem času mora prekiniti igro, sestaviti obtožbo, izreči pravilno in nepristransko razsodbo brez zasliševanja ter nadaljevati s tekmo. To je pglavitna dolžnost sodnika kot razsodnika. Skrbeti mora, da se pravilno uveljavljajo pravila igre, in rešiti vse morebitne spore. Njegove odločitve v zvezi z igro so dokončne in neoporečne, njegova oblast neomejena. Nujno je, da pride pri izreku kazni do protislovja med besedami in smislom pravil.

Sodnik naj se načelno ne meša v igro, dokler se le-ta odvija v duhu pravil. Toda če postanejo igralci neposlušni ali pa je igra prestopila normalen tek, mora posredovati.

Ostati mora hladen med razgretimi igralci. Upošteva naj olajševalne in obtežilne okolnosti t. j. izreče naj strožjo kazen, če je zaradi prestopka prišlo do težje telesne poškodbe.

Odlika dobrega sodnika je, da skrajša svoje intervencije na minimum ter mora zato predvsem preudariti:

kdaj in zakaj mora igro prekiniti ter

kako igro po najkrajši prekinitvi nadaljevati.

Če se ravnaajo igralci po pravilih, mu ni težko. Drugače pa je, če nastopijo nepredvideni slučajji.

Naj jih nekaj navedem:

nešportno vedenje in napačno stališče igralcev zaradi nepoznavanja pravil;

taktika zavlačevanja, t. j. da se igra čim kasneje nadaljuje: brcanje žoge po prekinitvi, zavlačevanje izvedbe prostih udarcev itd.

če igrajo igralci za zmago za vsako ceno in pri tem zanemarijo korektnost igranja;

če se preprečuje igranje nasprotniku, namesto da bi se prikazala poštena igra.

V takih primerih mora sodnik ravnati v duhu pravil. Pravila so namreč splošna in združujejo vse zdrave smerice. Sodnikova dolžnost pa je, da jih z največjo vestnostjo pravilno uporablja ter pri tem ne zanemari dejstva, ki mu mora biti v vsakem primeru vodilno.

Da bo sodnik vse te naloge lahko pošteno in dosledno izvršil, je treba nujno zavarovati njegovo osebno varnost in avtoriteto. Samo pod temi pogoji bo sodnik lahko vodil tekmo mirno, resno, nepristransko in vestno.

Sodnik mora biti predvsem značajan. To pomeni imeti smisel za odgovornost, hrabrost in doslednost. Morebitne pritožbe igralcev ali funkcionarjev oz. gledalcev ga ne smejo omajati, da bo odstopil od pravilne odločitve, izrečene v smislu pravil.

V zvezi s tem pa mora sodnik posredovati izključno na podlagi ugotovljenih dejstev in ne morda delati zaključke na podlagi namišljenih napak, ki jih samo sliši, ni pa o njih prepričan. Taki primeri bi lahko privedli do še večje nediscipline in omajali njegov ugled.

Ni dovolj samo poznati pravila, važnejše je biti hraber za pravilno odločanje in nepristransko vodenje tekme.

Biti značajan pomeni torej, biti pogumen in brez strahu ter nepristransko predvzeti vse mere, da se pravila pravilno uporabljajo.

Poleg vrlin v značaju, ki so lastnost dobrega sodnika, mora biti sodnik tudi v dobri fizični kondiciji, da lahko v

neposredni bližini odloča, kar je le v takem primeru avtoritativno.

V kvaliteti bo uspel le tisti sodnik, ki ima poleg naštetih lastnosti še občutek samokritičnosti, hiter refleks in psihološke vrline, da v nastalih situacijah daje le bistvene odločitve.

V posebnem odnosu do člena 12., ki daje pravzaprav karakter nogometne igre, mora sodnik vedeti, da ima igralec žogo lahko vedno v svoji oblasti in da se v ta namen lahko poslužuje vseh dovoljenih sredstev. Enako uporabi lahko tudi nasprotnik vsa dovoljena sredstva, da mu žogo vzame, ali poskuša odvzeti. Nepravilno pa je spodtikanje, udarjanje ali suvanje ter nepravilno odrivanje. Pravilno in pošteno je samo odrivanje od žoge z ramo ob ramo.

Ni dovolj, da sodnik ugotavlja le prestopke, ugotoviti mora predvsem namen. Nenamernih prestopkov sodnik ne kaznuje. **Ne moremo na nasprotnika slučajno skočiti. Skok na nasprotnika je vedno nameren.**

Svoji telesni zmogljivosti naj sodnik prilagodi tudi potrebno fizično pripravo. V nobenem primeru ne sme zanemariti lastne higiene.

Na igrišču naj sodnik opusti nepotrebno gestikuliranje ter naj mirno in neopazno opravlja svojo dolžnost. Piščalko naj uporablja pravilno, saj ni kretnik ali premikač.

V zvezi z naštetimi načelnimi ugotovitvami, so bili na sestanku sodnikov sprejeti naslednji zaključki:

1. sodniki so dolžni skrbeti za svojo stalno fizično kondicijo; nepripravljenih sodnikov naj sodniški odbori ne določajo za sojenje;

2. glede na važno vlogo mejnih sodnikov so sodniški odbori dolžni na ligaške tekme v manjša mesta, kjer ni na razpolago izkušenih sodnikov, določati mejne sodnike iz drugih mest;

3. sodniki so dolžni polagati več pozornosti na obleko. V poročilih o kontroli sojenja je treba obvezno poročati tudi o tem, kako je bil sodnik oblečen;

4. v primerih, če bi bilo to potrebno, naj sodnik uradnemu poročilu o tekmi priloži še obširen popis dogodkov, ki bi zahtevali podrobnejše pojasnilo;

5. sodnik, ki bi se pri izreku odločitve skliceval na mejnega sodnika ter s tem v zvezi pokazal nanj, oz. obratno, če bi to napravil mejni sodnik, bo klican na odgovornost in kaznovan;

6. sodniki so dolžni po vsakem doseženem голу pogledati na mejnega sodnika, da se tako prepričajo, če ni bilo pri tem kakšne nepravilnosti;

7. določilo o prednosti naj sodniki dosledno upoštevajo povsod na igrišču, ne glede na prostor, kjer se odigravajo dogodki. Sodnik naj po prostem preudarku odloči, kdaj bo določilo o prednosti uporabil in kdaj ne. Kadar sodnik odloča po prostem preudarku, morajo biti te odločitve v skladu z obstoječimi pravili;

8. sodnik mora nadomestiti izgubljeni čas ter o tem obvestiti mejne sodnike in kapetane moštev pred nadaljevanjem igre;

9. v primeru težje poškodbe igralca je sodnik dolžan skrbeti za to, da igralca odnesejo z igrišča. Prekinjeno igro nadaljuje s sodniško žogo. Če pa je igralec le laže poškodovan, se mu lahko nudi pomoč, kadar je igra prekinjena. To velja prav tako za vratarja, ki v tem pogledu ne uživa nobene posebne zaščite;

10. sodnik je dolžan voditi zapiske o opominih igralcev ter o drugih dogodkih med igro.

Člen 6

MEJNI SODNIKI

Večjo skrb je treba posvetiti določanju mejnih sodnikov, zlasti pri tekmah zvezne lige. Oceno njihovega sodelovanja je treba vnesti v poročilo o kontroli sojenja.

Posebno pa je bilo poudarjeno:

da naj bo položaj mejnih sodnikov v liniji predzadnjega igralca obrambe;

da naj mejni sodniki pri metanju žoge iz outa pazijo le na to, kje in kako stoji metalec, pravilnost meta pa naj ocenjuje glavni sodnik;

da naj se vsi mejni sodniki obvezno poslužujejo predpisanih znakov oz. tistih, za katere so se pred tekmo s sodnikom dogovorili;

da naj mejni sodniki dajejo znake z zastavico po predhodnem dogovoru s sodnikom. V primerih pa, ko prekrška ni bilo in obstoji morebitni sum, naj to javijo sodniku z drugo roko, torej: vse kar je — z zastavico, to kar ni — z roko.

Mnogo je bilo govora, kako naj se sodnik postavlja na igrišču, da bi bil dogodkom bliže. V tem pogledu ni bil dosežen sporazum, ker so bila mišljenja deljena. Poudarjeno je bilo osnovno načelo: da naj sodnik sodi tako, da bo sojenje v redu, ne glede na to, ali sodi po diagonalnem sistemu, ali uporablja kak drug način spremljanja dogodkov. Priporočeno pa je bilo, da naj sodnik nikdar ne odredi obeh mejnih sodnikov na eno stran igrišča, ker je to v osnovi napačno. Če ga dogodki potegnejo bolj vzdolž proti sredini igrišča, ostane v takem primeru cela vzdolžna črta na njegovi strani brez pravega nadzorstva.

Sodniki naj torej spremljajo dogodke po svoji uvidevnosti tako, da bodo dosegli pri sojenju najboljši uspeh. Vsakdo bo pač sodil tako, kot mu najbolj prija.

Mimogrede povedano tudi na seji v Makulenu ni bil dosežen sporazum glede enotnosti v tem vprašanju. Kombinacija obeh načinov bo verjetno najboljši izhod!

Člen 7

TRAJANJE IGRE

Pri določanju trajanja igre lahko govorimo o naslednjih napakah:

1. sodnik je skrajšal prvi polčas;
2. sodnik je podaljšal prvi polčas in
3. sodnik je podaljšal drugi polčas.

Če je sodnik pomotoma skrajšal prvi polčas in to naknadno ugotovi, naj pokliče nastopajoči moštvi ponovno

na igrišče, da odigrata še manjkajoči čas prvega dela igre. Kolikor to zaradi tehničnih zaprek ne bi bilo mogoče izvesti takoj, naj to opravi pred začetkom drugega polčasa.

Če je sodnik pomotoma podaljšal prvi polčas, ne sme tega upoštevati v drugem polčasu. Njegova dolžnost je, da v poročilu to navede, istočasno z najznačilnejšimi dogodki v tem podaljšku.

Če pa sodnik pomotoma podaljša drugi polčas, ne more ničesar drugega, kot to navesti v poročilu o tekmi.

Člen 8

ZAČETEK IGRE

Na sodnikov znak se začne igra z začetnim udarcem v nasprotnikovo polovico igrišča.

Vse prestopke igralcev, storjene po znaku za začetek, ki zahtevajo kazen izključenja, bo sodnik kaznoval tako, da izključenih igralcev ne bo mogoče več zamenjati. Do sodnikovega znaka izključeni igralci se lahko zamenjajo.

Člen 9

ŽOGA JE V IGRI ALI IZVEN IGRE

Ne bo odveč, če na kratko ponovimo, kdaj je žoga v igri:

1. **pri začetnem udarcu:** ko je udarjena v nasprotnikovo polovico igrišča in je prevalila pot svojega obsega;
2. **pri udarcu od vrat:** ko je zapustila kazenski prostor;
3. **pri vseh ostalih prostih udarcih:** ko je prevalila pot svojega obsega;
4. **pri metu iz outa:** ko je zapustila roki metalca in prešla vzdolžno črto;
5. **pri sodniški žogi:** ko se dotakne tal.

Člen 10

KDAJ JE DOSEŽEN GOL

Pravila jasno pravijo, da se v nobenem primeru ne more priznati gol, če ni cela žoga prešla prečno črto v vratih.

Pravilo pa ima naslednje dopolnilo:
Sodnik naj prizna gol, ki bi bil dosežen nehote, t. j. zaradi slučajnega igranja z roko, ne glede na to, katera stranka ga je dosegla.

Nadalje:

V položaju, ko vratar ne bi mogel braniti na gol usmerjene žoge, pa se je pred prestopom prečne črte dotakne z nogo gledalec, ki je skočil v igrišče z namenom, da bi preprečil gol in mu to ni uspelo, marveč je žoga kljub temu preko njegove noge šla v vrata, bo sodnik doseženi gol priznal (FIFA 15. VI. 1951).

Člen 11

OFFSIDE

Ta člen nalaga mejnim sodnikom, da so dolžni dati znak za offside samo takrat, kadar gre za aktivni offside.

Novo pa je določilo:

Igralec, ki je zapustil igrišče z namenom, da se ubrani vpliva na offside, se ne sme vrniti v igro, dokler dotična faza igre ni zaključena oz. razčiščena. Če stopi na igrišče prej, bo kaznovan zaradi nešportnega vedenja, ne glede na to, katero moštvo je poslednje igralo z žogo.

Dopolnitev pravil v čl. 11.

Korekcija pravil, izvršena v Paliću (stran 75 pravil igre 1950), ki se glasi:

»ako prethodno nije uticao na igru« naj se črta ter vpiše:
»ukoliko lopta nije upućena neposredno u njegovom pravcu«.

Člen 12

PRESTOPKI IN NEŠPORTNO VEDENJE

Nogomet je moška, ostra in borbena igra, v kateri je igralcem dovoljena uporaba telesne moči.

Da bi borba ostala v mejah dovoljenega, je v členu 12. pravil točno določeno, kdaj in kako se sme igralca napadati (rempirati), prav tako pa so nakazani tudi prekrški in nepravilnosti, ki v igri lahko nastopijo. Posebno poglavje obravnava športno vedenje.

To je člen v pravilih, ki daje karakter nogometni igri. Če prav igramo, je nogomet najlepša in najmikavnejša med vsemi igrami, če pa igramo surovo, je zoprna. Zato naj sodnik dopusti iskreno in pošteno igranje, vsako surovost in zvijačnost pa naj v kali zatre. To sta dva vidika, ki naj odložata pri sojenju vsake tekme.

Res je, da je najteže doseči enotno presojo v ocenjevanju dovoljenega in prepovedanega, toda pod krinko svobodnega sodnikovega preudarka se ne smejo skrivati slabosti in napake sodnikov, ki prav pri tej oceni največ grešijo.

Ne bo odveč, če se prav pri tem členu zadržimo nekoliko dalje.

Nedvomno so sodniki mnogo krivi, če govorimo pri nas o grobstih in surovostih na nogometnih igriščih. Sodniki, katerih dolžnost je, da skrbjo za red in disciplino na igriščih, niso vedno kos poverjeni nalogi.

Po ostroti bi tekme lahko razdelili v štiri skupine:

1. mlačna igra, t. j. nogomet brez posebnega prizadevanja in brez požrtvovalnosti;

2. požrtvovalna igra, t. j. nogomet s polnim prizadevanjem, toda brez ostroti;

3. ostra igra, t. j. nogomet s polno požrtvovalnostjo in ostrostjo, toda brez grobsti in

4. surova igra, t. j. nogomet, ki je prekoračil meje dovoljene ostre igre in kjer se ostrost odraža na telesu nasprotnika.

Temperamentu naših igralcev odgovarja požrtvovalna in ostra igra. Sodniki so dolžni, da temu prilagodijo svoje sojenje. Njihova dolžnost je, da pravilno precenijo videz igre in posredujejo vedno in samo takrat, kadar gre za namerne prekrške.

Sodnik v nobenem primeru ne sme zavirati normalnega poteka igre, dokler je igra v mejah dostojnosti; pravočasno pa mora preprečiti nešportne izpade in nepravilnosti.

Igralca je treba kaznovati, če namenoma:

a) nasprotnika brcne, udari ali naskoči;

b) nasprotniku postavi nogo, pri čemer je treba razumeti zrušenje nasprotnika ali tudi že sam poskus z uporabo nog, ali če se pripogiba pred ali za nasprotnikom;

c) če se dotakne žoge z roko, t. j. da jo z roko ali laktjo zaustavi, vrže ali suva (to ne velja za vratarja v njegovem kazenskem prostoru);

d) nasprotnika z roko ali iztegnjeno laktjo drži ali suva;

e) na močan ali nevaren način odriva (rempla) oziroma odriva nasprotnika od zadaj, ne da bi ga slednji oviral.

Za vse naštetе prestopke je kazen direktni prosti udarec.

Igralca pa je treba kaznovati tudi:

1. če igra na način, ki je po mišljenju sodnika nevaren; n. pr. skuša z nogo udariti žogo, ki jo drži vratar;

2. če pravilno napada igralca brez žoge oz. če žoga ni v njegovi bližini in on ne poizkuša, da bi igral z žogo;

3. če igralec, ki ne igra z žogo, hote ovira (zapira) nasprotnika s tem, da priteče med nasprotnika in žogo in se tako postavi, da mu zapira pot;

4. če odriva v vratarjevem prostoru vratarja, ki nima žoge in ne zapira nasprotnika in

5. če vratar nosi žogo, t. j. napravi z njo več kot 4 korake, ne da bi jo medtem vrgeł na zemljo.

Za vse te prestopke bo sodnik odredil indirektni prosti udarec.

Ker je izmed naštetih primerov novo samo določilo pod točko 3., nekoliko pojasnil:

Pri upoštevanju določila o namernem oviranju je treba ravnati oprezno, zlasti v tem, da ga ne zamenjamo z oviranjem, ki je v igri dovoljeno oz. z oviranjem, ki ni bilo izvršeno hote ter je treba predvsem ugotoviti, če se je s tem izmenjal značaj igre. Na drugi strani pa novo določilo ne moremo smatrati za neko milejšo alternativo obravnavanja prekrškov po čl. 12. Vsak prestopok držanja ali odiranja, če je bil storjen hote, moramo kaznovati z direktnim prostim udarcem, oz. v kazenskem prostoru s kazenskim udarcem.

Kakšen pa je ta prestopek »oviranja?«

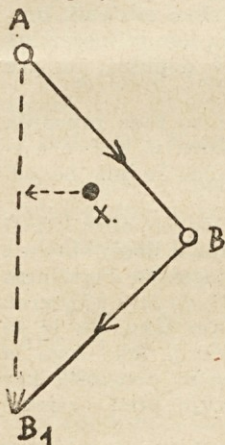
V nogometni igri je običajno, da pride igralec v položaj med nasprotnika in žogo; v večini primerov je to povsem naravno in dostojno. On želi igrati z žogo in uporablja dovoljene kretnje, da obdrži žogo ali da pride do nje.

Če predpostavljamo, da je v tako imenovanem »igralnem prostoru« (playing distance) — t. j. v oddaljenosti ca. 2 do 3 m od igralca in ugotovimo njegovo težnjo, da bi prišel do žoge ali do nasprotnika, potem je to povsem pravilno in dostojno.

Če pa žoga ni v »igralnem prostoru« in si igralec na kakršenkoli način ne prizadeva, da bi prišel do žoge, šele nastane možnost za izvršitev tega novega prestopka. Posebno je treba poudariti, da kaznujemo le namerne prestopke. Lahko se zgodi, da se igralec najde na poti nasprotniku, ne da bi igral z žogo; zaradi tega ga še ne bomo dolžili, da ga namerno ovira.

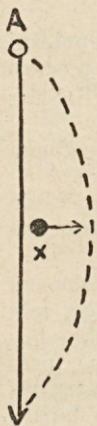
Razsodnost in zdrav razum nam pomagata pri razlikovanju oviranja, ki so dovoljena in onih, ki niso dovoljena.

Oglejmo si bistvo na naslednjih primerih:

1. Igralec A odda žogo soigralcu B in steče proti položaju B1, da bi tam pričakal vrnitev žoge. Nasprotnik X, ki se ne meni za žogo, namerno zastavi pot igralcu A, da bi mu preprečil prihod v položaj B1. On sicer ne poziknuša, da bi igralca A napadel, toda s tem, da se je postavil na pot igralcu A, ga je namerno oviral in napravil prekršek po členu 12.

Kazen: indirektni prosti udarec z mesta, kjer je bil prestopek izvršen!

2. Igralec A udari žogo naprej in skuša obiti nasprotnika. Nasprotnik X mu zastavi pot, da bi preprečil njegovo napredovanje, ne da bi imel namen igralca A napasti. V tem primeru X ne poizkuša igrati z žogo, ampak samo namerno ovira igralca A, da ne bi prišel do žoge.

Kazen: indirektni prosti udarec!

Znova poudarjam, da to določilo o namernem oviranju ne sme zapeljati sodnika, da bi zanemaril kaznovanje prestopkov po členu 12 (a-e). Še vedno je prestopek, če igralec nepravilno ali premočno odrivati z rokami. Tudi odslej se taki prestopki tako tudi ni dovoljeno držati ga, ali ga nepravilno odrivati z rokami. Tudi odslej se taki prestopki kaznujejo z direktnim prostim udarcem in v kazenskem prostoru s kazenskim udarcem, v ponovnem primeru pa v smislu člena 5 z izključitvijo.

3. Žoga se vali z igrišča proti prečni črti, Branilec ji sledi v razdalji nekaj metrov in jo na ta način drži v svojem »igralnem prostoru«. Tudi nasprotni igralec teče za žogo, toda med njim in žogo je branilec, obrnjen proti njemu s hrbtom. Nasprotnik ga sme pravilno odrivati, branilec pa se ni pregrešil po novem določilu, ker je teoretično žoga še vedno v njegovi oblasti, čeprav dopušča, da gre z igrišča.

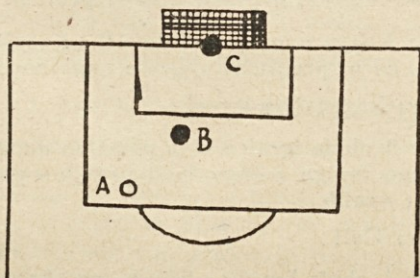
Če pa bi branilec, ko je ugotovil, da bo žoga zapustila igrišče, namerno oviral nasprotnika in žoga ni več v njegovem »igralnem prostoru«, bi se pregrešil. Sodnik bo odredil indirektni prosti udarec.

Prav tako se bo branilec pregrešil, če bo obrnil žogi hrbet in oviral nasprotnika v napredovanju, z licem obrnjen proti njemu, čeprav bi bila žoga v njegovem »igralnem prostoru«, toda on ne more niti poizkušati, da bi z njo igral.

4. Igralec ima žogo in se obrne z njo tako, da je še vedno pod njegovo kontrolo. Njegovo telo je med žogo in nasprotnikom. V tem primeru se igralec ni pregrešil, ker ima žogo in je upravičen, da jo obvaruje pred nasprotnikom.

5. Igralec čaka na žogo in steče v tak položaj, da je v trenutku, ko žogo prejme, med nasprotnikom in žogo. To je pravilno in v tem primeru ne more biti govora o prestopku.

Še nekaj primerov v kazenskem prostoru!

1. A steče z namenom, da bi napadel vratarja C, ki ima žogo. Branilec pravilno odrine (rempla) igralca A.

Odločitev: Indirektni prosti udarec proti B; pravilen napad ob nepravem času.

2. A steče proti vratarju, branilec B ga nepravilno napade.

Odločitev: Kazenski udarec.

3. Igralec A steče z žogo proti vratarju. Branilec B ga z razprostrtimi rokami ovira, da ne bi napredoval.

Odločitev: Kazenski udarec, ker smatramo prestopek branilca za »držanje«.

4. Primer kot pod 3., toda igralec B ni z rokami zadel igralca A, marveč je uporabil svoje telo za oviranje.

Odločitev: Indirektni prosti udarec proti B.

5. Branilec B stoji mirno. Igralec A ga pravilno naskoči, ko teče proti vratarju.

Odločitev: Ni prestopkal Igralec B pravilno zapira in igralec A sme pravilno naskočiti.

6. Medtem, ko igralec A teče naprej, se branilec B obrne z licem proti njemu in namerno skače pred njim sem ter tja ter ovira njegovo napredovanje proti žogi.

Odločitev: Indirektni prosti udarec proti B.

7. Igralec A teče naprej; branilec B ga zruši ali drži za telo ali nogo, da bi preprečil njegovo napredovanje.

Odločitev: Kazenski udarec!

8. Igralec A obide igralca B in pravilno napade vratarja C, ki ima žogo ter ga z žogo vred pravilno potisne preko prečne črte v vratih.

Odločitev: Gol!

9. Igralec A obide branilca B in z nogo brcne proti žogi, ki jo ima vratar v rokah.

Odločitev: Indirektni prosti udarec proti A.

NEŠPORTNO VEDENJE

Za nešportno vedenje smatramo zlasti:

1. če igralec z vzkliki zavaja nasprotnika;
2. če igralec namerno brcne žogo daleč v out, z namenom, da bi zavlačeval igro;
3. zavlačevanje izvedbe prostih udarcev;
4. ugovarjanje sodnikovim odločitvam;
5. nedostojno vedenje proti sodniku, mejnim sodnikom, gledalcem itd.;
6. če se vratar predolgo poigrava z žogo po kazenskem prostoru, z namenom, da bi zavlačeval igro;
7. če vratar predolgo leži na žogi;
8. neprestano kršenje pravil igre.

Za vse naštetе prestopke izreče sodnik opomin, prekinjeno igro pa nadaljuje z indirektnim prostim udarcem.

DOLOČILO O PREDNOSTI

Določilo o prednosti v igri je sodnik dolžan upoštevati. Ocenjevanje in upoštevanje prednosti v igri je nedvomno močan faktor pri oceni kvalitete sojenja.

Ker so sodniki doslej največ grešili prav v razlagi posameznih določil člena 12, ki jih niso enotno uporabljali, so bili prav tu potrebni obširnejši komentarji.

Tozadevni zaključki se glasijo takole:

1. NAPADANJE — REMPLANJE

Pod pravilnim remplanjem razumemo odpiranje z ramo ob rami, toda z rokami ob telesu. Odmikati roke ali kolce od telesa ali odpirati z bočno kostjo, ni dovoljeno. Odpiranje s prsi ali na prsa ni več dovoljeno!

Remplati smemo tudi igralca, ki stoji na eni nogi, prav tako tudi vratarja, kadar ima žogo.

Vratar je v posesti žoge takrat, kadar jo drži v rokah, ne glede na to ali kleči, stoji ali čepi.

Če drži vratar žogo v rokah, ne glede na to, če pri tem stoji, kleči ali čepi, oz. če jo drži v eni ali v obeh rokah, je vsak poizkus napada nanj z nogo prepovedan, ker je to za vratarja nevarno, čeprav je noga usmerjena proti žogi. Prestopek se kaznuje z indirektnim prostim udarcem.

2. NAPAD NA VRATARJA

Vratarja, ki drži žogo na prsih, ni dovoljeno s prsi poriniti v vrata. Napad na vratarja je dovoljen izključno z ramo ob ramo, in sicer tako, da se rama napadalca ne dotakne žoge.

Če drži vratar žogo v visoko dvignjenih rokah, ne sme nasprotni igralec poizkušati, da bi jo izbil iz rok z glavo, ker je to za vratarja nevarno in zato prepovedano. **Kazen:** indirektni prosti udarec.

3. Kadar sodnik odredi indirektni prosti udarec v bližini vrat, oz. v taki razdalji od vrat, da je mogoče doseči

gol, naj z dvignjenjem roke (1—2 sekundi) na viden način opozori igralce, da gre za indirektni prosti udarec.

4. Igrati tako imenovane »škarje« v bližini nasprotnika (oddaljenost iztegnjenih rok, ca. 2 m) ni dovoljeno.

5. Vsak napad z upognjenim kolenom ali z iztegnjeno nogo nad višino žoge, je prepovedan.

6. Če igralec izven kazenskega prostora z namenom, da bi zadržal nasprotnega igralca, ki je v kazenskem prostoru, vrže nanj blato, sneg ali podobno, bo sodnik odredil indirektni prosti udarec z mesta, kjer je bil igralec z žogo, krivca pa bo opomnil ali izključil zaradi nešportnega vedenja.

NB: Popravite korekcijo v pravilih, izvršeno v Paliću tako, da ostane na stani 107, odstavek 7 — prvotno besedilo!

7. Če se izvrši prestopok po členu 12 (točka 1—9) v prostoru med zamišljenim podaljškom črt kazenskega prostora, pa je žoga v igri, ki je bila zaradi tega prekinjena, bo sodnik krivca opomnil ali izključil, igro pa nadaljeval s sodniško žogo na mestu, kjer je bila žoga ob času prekinitve.

Prav tako bo sodnik ravnal v vseh primerih, če so igralci kjerkoli izven igrišča. V nobenem primeru pa ne sme zanemariti določila o prednosti.

Edina izjema nastopi v naslednjem primeru:

Igralec napadajoče stranke teče z žogo proti vratom nasprotnika. Ko pride v kazenski prostor, odda žogo proti sredini in ker je v zaletu, prestopi prečno črto, to je stopi z igrišča. Žoga je še vedno v igri. Branilec, ki stoji na prečni črti, torej še na igrišču, ga nepravilno napade in napravi prestopok po členu 12. Kaj bo odredil sodnik? Kazenski udarec! (FIFA 5. XI. 1935.)

Če pa se na prečni črti nahaja igralec napadajoče stranke in branilec izven igrišča, ter napadalec izvrši prestopok nad branilcem, je treba napadalca kaznovati disciplinsko, prekinjeno tekmo pa nadaljevati s sodniško žogo.

8. Če napravijo igralci tako imenovani »zid«, v katerem se z rokami povežejo in žoga udari igralca v roko, naj se to oceni za namerno igranje z roko, ter kaznuje z direk-

nim prostim udarcem oziroma s kazenskim udarcem, če je bil »zid« v kazenskem prostoru.

9. Napad s strani z obema nogama, z namenom, da bi se žoga izbila igralcu izpod nog, je dovoljen, če so pri napadu pete na zemlji.

Če bi v tem primeru igralec zadel nogo prej kot žogo, bo sodnik to smatral za prestopke ter ga kaznoval z direktnim prostim udarcem.

Če pete niso na tleh, pa nasprotnik ni bil z nogami zadet, bo sodnik odredil indirektni prosti udarec (neoprezna igra).

10. Sodniki so dolžni, da v kali zatrejo nešportno vedenje, zlasti:

a) namerno brcanje žoge daleč z igrišča;

b) namerno brcanje žoge po danem znaku sodnika z namenom, da se igranje zavlačuje;

c) ugovarjanje sodnikovim odločitvam;

č) nešportno vedenje proti sodniku, mejnemu sodniku, igralcem in gledalcem;

d) namerno in ponavljajoče kršenje pravil (roka, foul in tako dalje).

Za vse te prestopke je igralca opomniti, v ponovnem primeru pa izključiti iz igre!

Če igralec hote igra žogo z roko, z namenom, da bi preprečil akcijo nasprotnika, naj sodnik, poleg prostega udarca, izreče tudi opomin zaradi nešportnega vedenja ter v ponovnem primeru po svoji uvidevnosti igralca izključi iz igre.

V primeru, da igralec, po sodnikovem žvižgu za prekinitev igre, demonstrativno udari žogo kamorkoli, lahko sodnik takega igralca po svoji uvidevnosti izključi tudi brez opomina.

Igralec, ki preprečuje ali kakorkoli zavlačuje izvedbo prostega udarca, mora biti opominjan.

11. Kadar sodnik igralca opominja, naj se mu približa ter izrecno uporabi besedo »opomin«, s kratkim pojasnilom vzroka.

Če pa bi stranka, ki udarec izvaja, zahtevala, da se igralec odstrani v predpisano razdaljo, naj sodnik tej zahtevi ugodi. V primeru prednosti naj se igra nadaljuje.

Če pa stoji igralec preblizu in ovira izvedbo udarca, mora sodnik zahtevati njegovo odstranitev v predpisano razdaljo ter ga opominjati s pripombo, da bo v ponovljenem primeru izključen iz igre.

13. Iz zaključkov v Paliću je treba črtati pod točko 5 člena 12 besedo »grudima«, ker je dovoljeno vratarja napadati, kadar ima žogo, izključno z ramo ob rami.

14. Za razčiščenje še nekaj pojmov:

igralec je v posesti žoge takrat, če ni od nje oddaljen več kot za dolžino koraka in v takem položaju, da jo ima pod kontrolo;

pod pojmom »v borbi za žogo«, »v bližini žoge« ali »v igralnem prostoru«, razumemo prostor v razdalji iztegnjenih rok (ca. 2 m).

Člen 13

PROSTI UDAREC

V členu 13 ni bistvenih sprememb.

Opozoriti pa je treba na zaključek pod točko 12 prejšnjega člena, da ne bodo sodniki tisti, ki bi zavirali čim hitrejšo izvedbo prostih udarcev.

Člen 14

KAZENSKI UDAREC

Vse to, kar je obširno obravnavano v členu 12, velja tudi za člen 14, če gre za prestopke, storjene namenoma v kazenskem prostoru.

Dodali bi še izredno važen zaključek:

Sodniki morajo biti dosledni pri odrejanju kazenskega udarca in naj upoštevajo osnovno načelo:

VSE, KAR ŽVIŽGAŠ V POLJU — ŽVIŽGAJ TUDI V KAZENSKEM PROSTORU.

Z drugimi besedami bi rekli, da postopaj tako, kot da kazenskega prostora sploh ni. Kazenski prostor naj ti služi samo za to, da boš lahko odredil mesto, kje je bil prestopek izvršen.

Zelo napačno napravi sodnik, če »izvleče« prestopek iz kazenskega prostora.

Člen 15

MET ŽOGE

V členu 15 ni bistvenih sprememb.

Opozarjamo pa sodnike, da strogo pazijo na mesto, kjer je žoga zapustila igrišče in na pravilnost meta.

Člen 16

UDAREC OD VRAT

(brez sprememb)

Člen 17

UDAREC S KOTA

(brez sprememb)

Vsi navedeni zaključki, odločitve in navodila imajo edini cilj, da bi izravnali neskladnosti, ki so se pojavljale v sojenju in določili enoten kriterij za vse sodnike.

S tem bomo dosegli enotnost v presojanju.

Ta navodila so obvezna s 1. marcem 1953.

ZA ZAKLJUČEK

Da ne bo nogomet prerasel tistih, ki ga vodijo, morajo sodniki skrbeti za izpopolnitev teoretičnega in strokovnega znanja ter se za sojenje fizično in psihično temeljito pripraviti.

Poudarek pa je treba dati moralnim kvalifikacijam, ki morajo biti odlika sodobnega nogometnega sodnika.

Odločno je treba prepričati »taktično« sojenje, ki je obstajalo v tem, da so sodniki merili prestopke domačinov

milejše, kot prestopke gostov. Odpraviti pa je treba tudi tako imenovane »kompensacije«, ki so se pojavljale v tem, da so sodniki zaradi ene napake delali za kompenzacijo napake pri drugi stranki ter prejšnjo s tem kompenzirali, s tem pa neogibno prehajali iz napake v napako.

Napak ne popravljamo z napakami, marveč z večjim prizadevanjem in dobrim sojenjem.

✓ Bodite odločni in pošteni!

L. M.